

KOULUKULJETUSOPAS

Tämä esi- ja perusopetuksen koulukuljetusopas sisältää Kiuruveden koulukuljetuksia koskevat periaatteet ja toimintaohjeet. Oppaan tavoite on varmistaa koulukuljetusten toimivuus kaikkien osapuolten näkökulmasta. Oppaaseen on lisätty myös käytännöt lukion osalta.

1. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen

Perusopetuslain mukaan esi- ja perusopetuksen oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen esi- ja perusopetuksen järjestämispaikkaan, kun koulumatka yhteen suuntaan ylittää 5km (POL32§) . Lukion osalta toimitaan oppivelvollisuuden laajentumisen mukanaan tuomien ohjeiden mukaisesti. Oppilaan koulumatkalla tarkoitetaan matkaa oppilaan vakituudesta, väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta kouluun. Oppilaan koulumatkan pituus lasketaan lyhyintä, yleisessä käytössä olevaa jalankulku-, kevytliikenne- tai autoliikenteen tietä pitkin kotiportilta koulun portille. Koulukuljetusta ei järjestetä välttämättä koko koulumatkalle, vaan koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itse kulkemasta osasta.

Maksuton koulukuljetus esiopetuspaikkaan tai lähikouluun järjestetään Kiuruvedellä ilman hakemusta

- a) Esikoululaiselle, joka ei osallistu täydentävään varhaiskasvatukseen ja jonka koulumatka yhteen suuntaan ylittää 3km.
- b) 1-2-luokan oppilaalle, jonka koulumatka yhteen suuntaan ylittää 3km.
- c) 3 -9- luokan oppilaalle, jonka koulumatka yhteen suuntaan ylittää 5km.
- d) Lukion 1. vuosiluokan opiskelijalle, jonka koulumatka yhteen suuntaa ylittää 7 km. Lukion opiskelijoiden osalta kuljetusoikeus laajenee 1.8.2022 alkaen myös 2. vuosiluokan opiskelijoille ja 1.8.2023 koskettaa kaikkia kolmea ikäluokkaa lukiossa. Opiskelijoiden on ainakin syksyllä 2021 toimittava KELA:n ohjeiden mukaan eli haettava KELA:sta määrämätön toteutuessa oikeus hankkia opiskelijakortti Matkahuollosta, jonka omavastuuosuuden lukio maksaa.

2. Koulumatkan mittaus ja pituus

Koulumatkan mittauksen suorittaa koulukuljetuksista vastaava henkilö karttaohjelmaa käyttäen. Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa käytetään Koululiitu-ohjelmaa.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alussa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia (POL32§). Oppilaan koulumatkaan sisältyvän itse kuljettavan osuuden kilometriä kohti käyttämän keskimääräisen kävelyajan arvioimiseksi käytetään seuraavaa taulukkoa:

Lapsen ikä vuosina	Kävelymatka 1km minuutteina
5-6	20
7-8	18
9-10	16
11-12	14
13-14	12

15-16	11
-------	----

Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulumatkat järjestetään ainoastaan väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta (KHO 2006:10).

Kiuruveden kaupunki ei sitoudu järjestämään korvaavia koulukuljetuksia force majeure –tilanteissa eli esimerkiksi huonoissa keliolosuhteissa tai kuljetuspalveluihin kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa päätös oppilaan kouluun lähettämisestä on huoltajan vastuulla.

3. Ei oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen

Maksutonta koulukuljetusta ei järjestetä:

- mikäli esikoululainen on täydentävässä varhaiskasvatuksessa, niin huoltajat kuljettavat lapsen päivähoitopaikkaan ja sieltä kotiin.
- mikäli huoltaja hakee esiopetuspaikan koulusta, vaikka lapsella on täydentävän varhaiskasvatuksen tarve, niin kaupunki ei vastaa lapsen kuljettamisesta päivähoitopaikasta esiopetuspaikkaan eikä esiopetuspaikasta päivähoitopaikkaan, jos ne sijaitsevat eri osoitteissa.
- aamu- ja iltapäivätoiminnasta kouluun eikä koulusta aamu- ja iltapäivätoimintaan, jos ne sijaitsevat eri osoitteissa.
- terapia-, lääkäri- yms. käynteihin.
- kaverin luokse tai ylipäänsä muualle kuin kotiosoitteeseen.
- jos lapselle myönnetään oikeus opiskella muualla kuin lähikoulussaan tai oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken perusopetuksen, mutta hänelle myönnetään oikeus jatkaa koulussa Kiuruvedellä, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista (POL 32§ 3mom.)

Oppilaalla, jonka koulumatkan pituus alittaa kohdassa 1. määritellyn oikeuden maksuttomaan koulukuljetukseen (3/5km), on mahdollisuus käyttää koulukuljetusta, mikäli kuljetuksessa on tilaa. Maksullinen koulukuljetus voidaan myöntää ERILLISESTÄ HAKEMUKSESTA, katso kohta 4. Reittimuutoksia ei tehdä itse maksavien kyyditettävien vuoksi. Kuljetettavien oppilaiden määrässä tai reiteissä voi tapahtua muutoksia lukuvuoden aikana, jonka vuoksi itsemaksavien oppilaiden kuljetusta ei voida taata koko lukuvuodeksi. Maksullisesta koulukyydistä peritään 1€/matka eli menopaluumatka 2€/päivä. Huoltaja ilmoittaa toteutuneet matkat syyslomaan, joululomaan, talvilomaan ja kesälomaan mennessä koulunjohtajalle/rehtorille/päiväkodin johtajalle ja sen mukaan tehdään laskutus. Mikäli huoltaja ei ilmoita päiviä erikseen, laskutetaan kaikkien koulupäivien mukaisesti.

Myös lukiolaiset voivat käyttää koulutuksia jatkokyytinä linja-autolle ja takaisin 1 €/matka ja heitä laskutetaan käytön mukaan. Laskutus samoilla ohjeilla kuin yllä.

4. Hakemuksesta myönnettävät koulumatkat

Kaupunki voi myöntää maksuttoman koulukuljetuksen myös

- E-9-luokan oppilaalle, jonka koulumatka oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. (POL 32§)

Tällöin maksuton koulukuljetus voidaan järjestää vain HUOLTAJAN KIRJALLISEN HAKEMUKSEN PERUSTEELLA. Hakemuksia saa koulun kansliasta tai kaupungin verkkosivuilta <https://www.kiuruvesi.fi/Suomeksi/Palvelut/Opiskelu/Koulumatkat-ja--kuljetus>

Hakemukseen tulee liittää asiantuntijalausunto terveysviranomaiselta tai sosiaalityöntekijältä. Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve, selkeät perusteet kuljetuksen tarpeelle ja ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön. Pimeys, liukkaus ja eläimet eivät ole perusteita kuljetusten myöntämiselle.

Lausunto ei velvoita kuntaa tietynlaisen kuljetuksen järjestämiseen, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Tavoitteena on kohdella kaikkia lapsia samanarvoisesti. Harkinnanvarainen koulukuljetus voidaan myöntää vain määräajaksi, maksimiaika on yksi lukuvuosi. Poikkeuksena määräajaksi tehdystä kuljetuspäätöksestä on oppilaan pysyvä vammautuminen, jolloin koulukuljetus voidaan myöntää useammaksi lukuvuodeksi kerralla.

Koulumatkan vaarallisuuden arviointi tehdään koulutoimistossa. Apuna käytetään Koululiitu-ohjelmaa sekä tiehallinnon ja poliisin lausuntoja.

Erikseen anotusta koulumatkasta tekee viranhaltijapäätöksen asianomaisen koulun rehtori tai koulunjohtaja (Kaupungin hallintosääntö 35§). Päätökseen tyytymätön voi valittaa hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätöksistä peritään oikeudenkäyntimaksu, joka on 260 euroa. Maksua ei peritä mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Ns. petokyytejä ei ensisijaisesti järjestetä. Luken riistahavaintoseuranta esittää esimerkiksi susien liikkumisen 5x5 km:n tarkkuudella, mikä ei ole riittävä peruste petokyytien järjestämiselle. Kiuruvedellä petoeläinhavainnoista tulee ilmoittaa aina riistanhoitoyhdistyksen petoyhdyshenkilöille. Jos petoyhdyshenkilö vahvistaa koulunjohtajalle kolme erillistä petovierailua piha-alueella tai koulukyydin noutopaikan lähistöllä, niin silloin alakoulun alkuopetuksen lapsille voidaan petokyyti järjestää.

5. Saattoavustus

Huoltajalle voidaan maksaa esi- tai perusopetuksen oppilaan kuljettamisesta korvausta tilanteessa, jossa oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin reitteihin olisi hankalaa oppilaan asuinpaikan, aikataulujen tai oppilaan sairaudesta/vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi. Saattoavustuksen maksaminen vaatii aina järjestävän koulun rehtorin tai päiväkodin johtajan viranhaltijapäätöksen (Hallintosääntö 35§). Korvaus on puolet kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen kulloinkin voimassa olevasta kilometrikorvauksesta tai linja-autotaksan (44 matkan) mukainen korvaus. Korvaus maksetaan huoltajalle laskun perusteella jälkikäteen.

6. Järjestyssäännöt ja vakuutukset ja vahingonkorvaus

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkoilla.

Kaupunki on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opintoretkeä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata.

Mikäli oppilas aiheuttaa vahinkoa koulumatkalla esimerkiksi kuljetuskalustolle, on hän itse vahingonkorvausvelvollinen (Vahingonkorvauslaki 2§). Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahingonkorvauksesta keskenään.

Kaupunki ei ole korvausvelvollinen oppilaiden aiheuttamista vahingoista.

7. Onnistunut koulukuljetus

Koulukuljetukset ovat joukkuepeleä, jossa jokaisella on oma tehtävänsä. Kun jokainen hoitaa oman tehtävänsä kaikki voittavat!

OPPILAS

- Huolehdi, että sinulla on kotoa tai koululta kuljetukseen lähtiessäsi mukanasasi matkakortti, jos sellaista kyydissä käytetään. Jos sinulla ei ole matkakorttia mukanasasi, matkan kustannukset voidaan periä huoltajaltasi.
- Ole ajoissa sovitulla koulukuljetuspaikalla. Kuljettajalla ei ole velvollisuutta odottaa sinua, jos myöhästyit sovitusta ajasta.
- Odota autoa rauhallisesti, älä aiheuta vaaraa itsellesi tai muille. Jos auto on myöhässä yli 20 minuuttia kotipysäkilläsi, soita ensin autonkuljettajalle, sitten huoltajillesi. Jos saat tiedon, että auto ei ole tulossa tai et saa ketään kiinni, voit palata kotiisi. Huoltaja ilmoittaa poissaolostasi kouluun.
- Nouse autoon reippaasti, mutta ryntäilemättä. Tervehdi kuljettajaa kohteliaasti.
- Istu penkille ja kiinnitä turvavyö koko matkan ajaksi.
- Noudata hyviä tapoja autossa ja ota muut matkustajat huomioon. Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana.
- Toimi kuljettajan antamien ohjeiden mukaisesti.
- Kerro kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille tai jos huomaat ilkivaltaa tai kiusaamista.
- Seuraa, milloin kyyti saapuu kotipysäkilläsi.
- Poistu autosta viivyttämättä. JOS JOUDUT YLITTÄMÄÄN TIEN, ODOTA, KUNNES AUTO ON JATKANUT MATKAA JA NÄKYVYYS ON HYVÄ.

HUOLTAJA

- Varmista, että lapsesi liikkuminen kuljetuksen pysäkille ja sieltä pois sujuu turvallisesti.
- Huolehdi, että lapsesi on ajoissa kuljetuksen odotuspaikalla ja että hänellä on vaadittava matkakortti mukanaan, mikäli kortti on käytössä. (Ilman matkakorttia matkustavien lasten kuljetuskustannukset voidaan periä huoltajalta.)
- Ohjaa lasta pukeutumaan sään mukaisesti. Kuljetus voi sääolosuhteiden vuoksi viivästyä.
- Opasta lasta käyttämään pimeällä heijastinta ja kuljetusreitin varteen pyöräillessä pyöräilykypärää.
- Urheiluvälineet tulee pakata siten, että niiden kuljettaminen on turvallista.
- Lapsen sairastuessa kesken koulupäivän, pyydetään huoltajaa hakemaan lapsi kotiin mahdollisimman pian.
- Ohjaa lasta mahdollisissa kuljetuksiin liittyvissä käyttäytymisongelmissa yhdessä koulun kanssa.
- Ilmoita koululle ja kuljettajalle etukäteen, mikäli lapsi ei jonakin päivänä tarvitse kuljetusta. Samoin, jos noudat lapsen itse koulusta, on siitä ilmoitettava sekä kouluun että kuljettajalle.
- Varmista, että olet tallentanut kuljettajien puhelinnumerot.
- Mikäli lapsesi on oikeutettu koulukyytiin pihatieltä, niin huolehdi, että pihatie on turvallisesti ajettavassa kunnossa. Kuljettaja ei voi vaarantaa lasten turvallisuutta ajamalla epäkunnossa olevaa tai huonosti hoidettua tietä.
- Huolehdi, että lapsesi ei jää lukkojen taakse kotipihassa: kuljettaja ei voi poistua koulubussista oppilaan kotiin saattamiseksi.
- Ole yhteydessä liikennöitsijään tai kouluun kuljetuspalveluihin liittyvissä kysymyksissä.

KULJETTAJA

- Tärkein tehtäväsi on kuljettaa lapset turvallisesti määränpäähänsä (koti/koulu). Muista noudattaa nopeusrajoituksia ja liikennesääntöjä. Älä puhu matkapuhelimeen ilman hands free-toimintoa.
- Älä ohita lapsen noutopaikkaa ennen ilmoitettua aikaa.
- Tervehdi jokaista autoon nousevaa lasta. Kohtele lapsia ystävällisesti, mutta jämäkästi.
- Säilytä malttisi kaikissa tilanteissa, huomioi, että pienet lapset saattavat jännittää koulukyytejä ja siksi kokea neuvomisenkin pelottavana.
- Varmista, että autossa on tarvittava koulukyyti-kyllti paikallaan.
- Huolehdi, että sinulla on kuljetettavien lista aina mukana.
- Älä lähde ajoneuvolla liikkeelle ennen kuin lapset ovat istumassa ja kiinnittäneet turvavyön. Muistuta turvavöiden käytöstä säännöllisesti.

- Muista, että olet salassapitovelvollinen eli kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille.
- Puutu lasten epäasialliseen ja kovaääniseen käytökseen kuljetuksen aikana liikenneturvallisuus varmistaen. Ilmoita ongelmatilanteista lapsen huoltajalle ja koululle.

LIKENNÖITSIJÄ

- vastaa siitä, että kuljetuspalvelu (kalusto, kuljettajat ja palvelun laatu) vastaa kunnan kanssa tehtyä sopimusta
- tiedottaa välittömästi aikatauluviivästyksistä (yli 15min) tai muista häiriöistä oppilaita/huoltajia ja koulua
- ohjeistaa kuljettajia lasten ja nuorten asiakaspalvelussa

KOULU

- organisoii koulukyydit järkevästi ja tiedottaa koteja ja liikennöitsijää muutoksista
- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusoppilaiden odotusaikana
- toimittaa kuljettajien yhteystiedot kuljetusoppilaiden huoltajille
- huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus olla ajoissa kuljetuspaikalla
- perehdyttää lapset ja huoltajat kuljetusoppaaseen
- ohjaa lapsia mahdollisissa kuljetuksiin liittyvissä käyttäytymisen ongelmissa

OPETUS JA SIVISTYSPALVELUKESKUS

- vastaa koulukyytien kilpailutuksesta ja reittien keskitetystä suunnittelusta
- varmistaa reittien toimivuuden yhdessä koulujen kanssa
- huolehtii siitä, että liikennöitsijällä on kaikki tarvittava tieto kyytien onnistumiseksi